

Врз основа на член 34 и член 73 од Законот за внатрешни работи („Службен весник на РМ“ бр. 19/95 и 55/ 97) и член 46, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 38/90 и „Службен весник на РМ“ бр. 63/94), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 4 април 1998 година, донесе

УРЕДБА ЗА УПОТРЕБА НА СРЕДСТВА НА ПРИСИЛБА И ОГНЕНО ОРУЖЈЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа уредба се определуваат средствата на присилба, начинот на нивната употреба, како и се уредува употребата на огненото оружје во случаите утврдени со закон од страна на овластените службени лица на Министерството за внатрешни работи (во натамошниот текст: овластените службени лица на Министерството).

Член 2

Освен огненото оружје, како други средства на присилба во смисла на оваа уредба се: гумена палка, физичка сила, хемиски и гасни средства (солзавец), шмркови со вода, специјални моторни возила, средства за присилно запирање на моторни возила, службени кучиња и коњица.

Член 3

Во вршењето на работите од својата надлежност овластените службени лица на Министерството првенствено ќе применат ненасилни средства (легитимирање, предупредување, наредба и други пропишани средства и мерки), а средствата за присилба ќе ги применат само ако поинаку не може да се постигне саканата цел.

Член 4

Кога постојат можности за употреба на повеќе средства за присилба, ќе се употреби средството за присилба кое со оглед на настанатата ситуација нема да предизвика штета или штетата ќе биде минимална.

Член 5

Пред секоја употреба на средства за присилба или огнено оружје овластеното службено лице доколку за тоа постојат услови, се легитимира и јасно го предупредува лицето за употребата на средствата.

Член 6

Ако со употребата на средствата за присилба или огнено оружје предизвикана е повреда или настапила смрт, потребно е веднаш да се обезбеди медицинска помош на лицето како и да се извести семејството на лицето, во што е можно пократок рок.

Член 7

Овластените службени лица на Министерството редовно се усовршуваат во ракувањето со средствата за присилба и огнено оружје на начин и форми пропишани со посебни акти.

Член 8

Овластеното службено лице ќе употреби средства за присилба спрема припадници на Армијата на Република Македонија во униформа, само ако не постои можност да се обезбеди навремена интервенција на полицијата на Армијата на Република Македонија.

Член 9

Овластено службено лице кое при употреба на средства за присилба или огнено оружје ги пречекори законските овластувања, одговара согласно законските прописи.

Член 10

Пукање во воздух заради сигнализација, барање помош и застрашување, како и пукање во животни кога тие го загрозуваат животот на луѓето, не се смета како употреба на огнено оружје во смисла на оваа уредба.

II. УПОТРЕБА НА ГУМЕНА ПАЛКА И НА ФИЗИЧКА СИЛА

Член 11

Овластеното службено лице по претходно предупредување може да употреби гумена палка или физичка сила заради совладување на отпор на лице кое го нарушува јавниот ред и мир; или лице кое треба да се приведе, задржи или лиши од слобода, а истото дава отпор; заради одбивање напад од себе, од друго лице или објект што се обезбедува како и заради присилно отстранување на лице од определено место или лице кое не постапува по наредба на овластено службено лице.

Член 12

Како употреба на гумена палка односно на физичка сила се смета: удирање со палка односно зафаќање со раце и други вештини на самоодбрана или за напад со кои се присилува на послушност лицето во случаите од член 11 на оваа уредба.

Ако овластеното службено лице оцени дека непосредниот напад или отпорот од страна на лицето може да биде совладан само со употреба на физичка сила, првенствено ќе го употреби тоа средство на присилба.

Член 13

Отпор, во смисла на член 11 на оваа уредба се смета секое спротивставување на наредбите на овластеното службено лице издадени за воспоставување на јавниот ред и мир, за оддалечување од определено место, за соодветно постапување, за приведување, задржување или лишување од слобода, со кое тоа се оневозможува.

Отпорот може да биде активен и пасивен.

Активен отпор постои кога лицето дава отпор со употреба на оружје, орудије, други предмети или физичка сила (се бори, се турка, се засолнува со разни предмети) и на тој начин го оневозможува овластеното службено лице да ги извршува службените работи.

Пасивен отпор постои кога лицето нема да се одзове на наредба на овластено службено лице или ќе се стави во таква положба (ќе легне, ќе клекне, ќе се фати за некој предмет и слично) со кое го оневозможува извршувањето на службените работи.

Член 14

Овластеното службено лице е должно да престане да употребува гумена палка или физичка сила штом ќе престане непосредниот напад или отпорот од страна на лицето против кое е употребена гумена палка или физичка сила.

Член 15

Кога лицето дава пасивен отпор гумена палка не се употребува, освен ако лицето со пасивниот отпор ја оневозможува интервенцијата на овластеното службено лице, а нема други можности таквиот отпор да се совлада или употребата на физичка сила е без успех.

Член 16

Гумена палка не се употребува спрема деца, очигледно болни, стари и изнемоштени лица, тешки инвалиди и бремени жени, освен ако овие лица со огнено оружје или друго опасно средство непосредно го загрозуваат животот на овластеното службено лице или на друго лице, но не врз виталните делови на телото (главата, слабините, stomакот).

III. УПОТРЕБА НА ДРУГИ СРЕДСТВА НА ПРИСИЛБА

Член 17

Во вршењето на работите и задачите овластените службени лица можат да употребат хемиски и гасни средства (солзавец) заради воспоставување на нарушен јавен ред и мир во поголем обем (насилни демонстрации, масовни тепачки), присилно отстранување на забарикадирани лица од објекти, превозни средства или други простори.

Шмркови со вода, специјални моторни возила и коњица можат да се употребат заради воспоставување на нарушен јавен ред и мир во поголем обем.

Во случаите од ставот 1 и 2 на овој член лицата претходно се предупредуваат за употребата на средствата.

Член 18

Средства за присилно запирање на моторни возила („ежеви“) може да се употребат кога е потребно да се запре возило со кое бега лице затечено во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна затвор во траење од најмалку 5 години, или лице лишено од слобода односно лице за кое е издаден налог за лишување од слобода, заради извршување на вакво кривично дело, а претходно на пропишан знак на овластеното службено лице не го сопрело возилото.

При поставување на средствата од став 1 на овој член на патот на примерна оддалеченост треба да бидат поставени сообраќајни знаци за предупредување, а по потреба и предупредувачки светла.

Член 19

Службените кучиња како средство на присилба, можат да се употребуваат по претходно предупредување заради воспоставување на нарушен јавен ред и мир во поголем обем, одбивање непосреден напад над овластено службено лице, на личност или објект што се обезбедува, како и да се спречи бегство на лице затечено во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна затвор во траење од најмалку пет години, како и бегство на лице лишено од слобода и лице за кое е издаден налог за лишување од слобода заради извршување на вакво кривично дело.

Член 20

Службените кучиња треба да бидат водени од посебно обучени полицајци и држени на врвца и со корпа на муцката.

Службените кучиња се употребуваат со корпа, тогаш кога е дозволена употреба на физичка сила и гумена палка, а без корпа тогаш кога е дозволена употреба на огнено оружје.

Член 21

За употреба на хемиски и гасни средства (солзавец), специјални моторни возила, коњица, шмркови со вода, средства за присилно запирање на моторни возила и службени кучиња одлучува министерот за внатрешни работи односно работник што тој ќе го овласти.

IV. УПОТРЕБА НА ОГНЕНО ОРУЖЈЕ

Член 22

Овластеното службено лице, ако со други средства на присилба не може да го заштити животот на граѓанинот или да одбие од себе непосреден напад со кој се загрозува неговиот живот, ќе употреби огнено оружје ако физички е нападнато на начин или со средство (оружје, опасно орудие или друг сличен предмет со кој може да се загрози животот), кое претставува непосредна опасност по животот; ако нападот по живот го вршат две или повеќе лица односно напад од очигледно физички посилено лице или лице кое се служи со посебни вештини.

Пред употребата на огнено оружје лицето гласно се предупредува за тоа.

Како напад со огнено оружје се смета и самото посегание на огнено оружје.

Член 23

Овластено службено лице ќе употреби огнено оружје спрема лице што врши напад врз објект или личност што се обезбедува, ако нападот е непосреден и сè уште не престанал, а напаѓачот претходно бил гласно предупреден за употребата на огнено оружје.

Како напад врз објект што се обезбедува се смета секое дејствие насочено кон противправно одземање на имотот; оштетување или уништување на објектот или на поодделни негови делови како и расипување, уништување или злоупотребување на уредите во објектот.

Како напад врз личност што се обезбедува се смета секое дејствие кое претставува напад во смисла на член 22 на оваа уредба.

Член 24

Кога лице затечено во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна затвор во траење од најмалку пет години или лице лишено од слобода односно за кое е издаден налог за лишување од слобода заради извршување на вакво кривично дело бега, овластеното службено лице ќе употреби огнено оружје за да го спречи бегството ако претходно:

- го предупредил лицето кое го спроведува дека во случај на бегство дозволена е употреба на огнено оружје;

- се обидел да го фати со истовремено повикување „Стој, ќе пукам!“. Ако лицето не застане, овластеното службено лице ќе го повтори повикот и ако при повторниот повик лицето не застане, овластеното службено лице ќе употреби огнено оружје, настојувајќи првенствено да се онеспособи лицето.

Во налогот за лишување од слобода изречно се наведува дека овластеното службено лице може да употреби огнено оружје во случај на бегство на тоа лице.

Член 25

По исклучок од членот 24 алинеја 1 на оваа уредба ноќе, во густа магла, на непрегледен терен, во шума, или кога лицето бега кон шума односно во правец на објект каде што може да се скрие, огненото оружје може да се употреби и по првиот повик да застане.

Член 26

Не се употребува огнено оружје доколку со тоа се доведува во опасност животот на други граѓани, во случај на бегство на бремена жена чија бременост е видлива, деца, старци, освен ако овие лица со огнено оружје или со други опасни средства непосредно го загрозуваат животот на овластеното службено лице или на друго лице.

V. ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА УПОТРЕБАТА НА СРЕДСТВА НА ПРИСИЛБА И ОГНЕНО ОРУЖЈЕ

Член 27

Овластено службено лице кое употребило средство на присилба или огнено оружје, поднесува писмен извештај на непосредно повисокиот одговорен работник кој ја оценува основаноста, оправданоста и правилноста на употребата на средствата на присилба, односно огненото оружје.

Извештајот од ставот 1 на овој член содржи податоци за: времето, местото и начинот на употребата на средството на присилба односно огненото оружје; лицето спрема кое е употребено; видот; евентуалните последици од употребата; лично име на овластеното службено лице кое го употребило средството на присилба, односно огненото оружје.

Член 28

Во случај кога со употребата на средства за присилба или огнено оружје е предизвикана тешка телесна повреда или е усмртено лице, или кога истите се употребени спрема повеќе лица, се формира комисија која ги разгледува околностите под кои е применето средството за присилба, односно огненото оружје и истата изготвува извештај со мислење за основаноста, оправданоста и правилноста на употребата на средствата за присилба односно огненото оружје.

Член 29

Извештај за употреба на средства за присилба во услови на нарушен јавен ред и мир во поголем обем се доставува до Владата на Република Македонија.

VI. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 30

Со влегување во сила на оваа уредба престанува да важи Упатството за употреба на огнено оружје, на гумена палка и на други средства на присилба од овластените службени лица на органите на управата надлежни за внатрешни работи („Службен весник на СРМ“, бр. 34/81).

Член 31

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 23-1267/1
4 мај 1998 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.